

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 1 3720 BA Bilthoven

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Directie Bestuurlijke en Politieke Zaken
drs. A.M.W. Kleinmeulman
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Datum 19 augustus 2015
Betreft Eerste beeld werkplan RIVM 2016

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl
KvK Utrecht 30276683
T 030 274 91 11
F 030 274 29 71
info@rivm.nl

Kopie aan
DGV (VWS)
DGMi (I&M)
DGAgro (EZ)
Bijlage(n)
-

Datum
19 augustus 2015

Ons kenmerk
246/2015 DG AvdZ/tdb

Geachte heer Kleinmeulman,

Naar aanleiding van uw verzoek van 3 juli j.l. stuur ik u hierbij, los van onze reguliere planning- en controlcyclus, een globaal beeld van ons werkprogramma voor 2016 voor de portefeuille van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).

Als agentschap wordt het RIVM via een opdrachtgeversmodel aangestuurd. Dat betekent dat de opdrachten in hoge mate bepaald worden door Ministeries. Volgens de Raamovereenkomst Rijksopdrachtgevers – RIVM, ontvangt het RIVM op 1 september a.s. het offerteverzoek van de drie coördinerend opdrachtgevers (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Ministerie van Infrastructuur en Milieu en het Ministerie van Economische Zaken). Het beeld dat ik in deze brief schets, is gebaseerd op de aandachtspuntenbrief die het RIVM op 3 juli j.l. van u ontvangen heeft en op de concept offerteverzoeken die het RIVM op 7 juli j.l. van coördinerend opdrachtgever VWS ontvangen heeft. In deze brief ga ik niet in op het werk dat het RIVM voor andere opdracht gevende Ministeries doet, zoals voor het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M), het Ministerie van Economische Zaken of het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Het RIVM kan goed uit de voeten met de aandachtspunten die u hebt meegegeven. Een aantal thema's van de door het RIVM in 2012 ingezette meerjarenstrategie RIVM2020 sluit naadloos aan bij de punten waar u aandacht voor vraagt. Met de thema's 'Aansluiting en doorwerking in de samenleving' en 'Vernieuwen' is het RIVM bijvoorbeeld op zoek naar andere manieren om de kennis naar de beleidsvloer van VWS en naar de maatschappij te brengen. In het thema 'Samenwerken in netwerken en ketens' ondersteunt, professionaliseert en versnelt het RIVM de samenwerking met andere partijen.

In veel programma's zal het RIVM, zoals u in uw concept offerteverzoek van 7 juli j.l. vraagt, expliciet aandacht besteden aan risicocommunicatie. In het Strategisch Programma RIVM (SPR) 2015-2018 wordt gewerkt aan risicocommunicatie en keuzes rondom onder meer

vaccinatie, infectieziekten, medische hulpmiddelen, hormoon verstorende stoffen, kankerscreenings en e-sigaret. Het RIVM heeft sinds 2013 een Chief Science Officer risicocommunicatie die dit speerpunt binnen SPR aanstuurt en die zorgt voor de wetenschappelijke onderbouwing en borging en die zich inzet voor de vertaling van onderzoeksresultaten naar beleid en naar publiekscommunicatie.

Datum
19 augustus 2015
Ons kenmerk
246/2015 DG AvdZ/tdb

In deze brief wordt eerst een globaal beeld geschetst van het beleidsinhoudelijke werkplan van het RIVM voor VWS. Het betreft de onderwerpen: Volksgezondheid en Zorg, Infectieziektebestrijding en Gezondheid en Milieu. Vervolgens wordt een beeld geschetst van de bedrijfsvoeringsresultaten die het RIVM wil behalen.

Eerste beeld beleidsinhoudelijke werkplan 2016

Volksgezondheid en Zorg

Het RIVM levert kennis met betrekking tot belangrijke gezondheidsproblemen, de risico's op gezondheidsschade, de mogelijkheden om deze problemen te voorkómen en de zorginterventies om ontstane gezondheidsschade te herstellen, te minimaliseren of dragelijk te maken. In o.a. de Volksgezondheid Toekomst Verkenning en op basis van de monitors jeugd- en volksgezondheid wordt inzicht gegeven in de toestand van de gezondheid van de Nederlandse bevolking en de werking van het Nederlandse gezondheidszorgsysteem.

Hiertoe vindt onderzoek, kennisontwikkeling en kennisintegratie plaats op het terrein van de volksgezondheid, preventie (gezondheidsbescherming, ziektepreventie en gezondheidsbevordering) en de gezondheidszorg. Onderwerpen als voeding en gezondheid, prioritaire ziekten, sociaal-economische gezondheidsverschillen, sport en bewegen en tabak en drugs staan daarbij centraal. Ook signaleert het RIVM risico's op het gebied van (illegale) geneesmiddelen, medische technologie en product- en voedselveiligheid en doet het onderzoek naar kwaliteit en doelmatigheid van de zorg. Deze kennis wordt gebruikt ter ondersteuning van beleid (VWS) en toezicht (IGZ, NVWA). Waar mogelijk wordt deze kennis direct in actie gebracht in de praktijk, zoals bij de regie op de landelijke bevolkingsonderzoeken en screenings en bij de ondersteuning van lokale professionals ter bevordering van gezond leven.

Onderwerpen die in 2016 extra aandacht krijgen zijn de Staat van Volksgezondheid en Zorg, het doorvoeren van wijzigingen in het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker en de neonatale hielprikscreening, het EU voorzitterschap en het Stimuleringsprogramma Betrouwbare Publieke Gezondheid.

- Op verzoek van de Bestuursraad VWS werkt het RIVM, samen met het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP), het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), het Trimbos Instituut, het Nederlands instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg, (NIVEL), Zorginstituut Nederland en het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) aan een Staat van Volksgezondheid en Zorg (V&Z). De Staat van V&Z bevat eenduidige, breed geaccepteerde en actuele kerncijfers voor beleid en bestaat uit een webbased cijferoverzicht, een jaarlijkse samenvatting en thematische rapportages. De oplevering van de eerste Staat van V&Z is voorzien in 2016.

- In oktober 2013 heeft de Minister op basis van het Gezondheidsraadadvies (mei 2011) en de door het RIVM uitgevoerde uitvoeringstoets besloten over veranderingen in het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker. In 2014 is het RIVM gestart met het voorbereiden van de vernieuwing van de baarmoederhalskankerscreening. De invoering van de vernieuwde baarmoederhalskankerscreening is voorzien in 2016.
- De eerste helft van 2016 is Nederland voorzitter van de Europese Unie. Het RIVM ondersteunt VWS tijdens het voorzitterschap op de door VWS vastgestelde beleidsprioriteiten ten aanzien van (illegale) geneesmiddelen en medische technologie en de (verandering van) productsamenstelling van levensmiddelen (herformulering).
- In augustus 2014 is de Tweede Kamer geïnformeerd over de kabinetsvisie op publieke gezondheid en de gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeenten en het Rijk daarin. Het RIVM geeft in 2016 samen met GGD GHOR Nederland en de VNG uitvoering aan het Stimuleringsprogramma Betrouwbare Publieke Gezondheid dat de Minister in de Kamerbrief heeft aangekondigd.
- De Gezondheidsraad heeft in april 2015 geadviseerd over uitbreiding van de neonatale hielprikscreening. In juli 2015 heeft de Minister haar beleidsreactie op het advies van de Gezondheidsraad naar de Tweede Kamer gestuurd. Het RIVM draagt in 2016 zorg voor de voorbereiding op deze uitbreiding, die start met een uitvoeringstoets om de haalbaarheid van implementatie van veertien nieuwe aandoeningen in het huidige screeningsprogramma in kaart te brengen.

Datum
19 augustus 2015
Ons kenmerk
246/2015 DG AvdZ/tdb

Daarnaast zal in 2016 verder verkend worden welke bijdrage RIVM kan leveren aan beleidsondersteuning en –uitvoering op het gebied van Maatschappelijke Ondersteuning en Langdurige Zorg, ook in het kader van de decentralisaties die in 2015 zijn doorgevoerd. Ook kunnen de uitkomsten van de in 2015 gestarte trajecten 'Preventie in het Zorgstelsel' bij VWS en het Interdepartementaal Beleidsonderzoek Leefstijl nog wijzigingen opleveren in het werkpakket in 2016.

Infectieziektebestrijding

Het RIVM ondersteunt en coördineert de infectieziektebestrijding vanuit een nationale en internationale optiek in aansluiting op de regionale infectieziektebestrijding die door de GGD'en wordt uitgevoerd. Het RIVM adviseert de overheid en de professionals over het gewenste preventie- en bestrijdingsbeleid. Het fungeert als centrale partij in een groot netwerk van partijen die een rol spelen bij de infectieziektebestrijding. Aan de hand van wetenschappelijk onderzoek wordt het beleid en de uitvoering continu geoptimaliseerd.

Het RIVM heeft een belangrijke rol bij calamiteiten: het zorgt voor de voorbereiding op crisissituaties, het signaleert nieuwe ziekteverwekkers of veranderingen in de verspreiding van bekende infectieziekten, het beoordeelt de risico's die daarmee verband houden (wanneer nodig wordt het Outbreak Management Team bijeen geroepen) en het adviseert de Minister over de te nemen maatregelen. Na het besluit van de Minister van VWS draagt het RIVM bij aan de implementatie en de uitvoering van de maatregelen.

Naast de taken bij incidenten en crises worden er reguliere werkzaamheden uitgevoerd die aan de basis staan van de infectieziektebestrijding. Het RIVM zorgt voor een veilig en effectief Rijksvaccinatieprogramma (RVP), het Nationaal Programma Grieppreventie, het Nationaal Serum Depot en voorzieningen bij calamiteiten. Het zorgt voor inzicht in hoe vaak infectieziekten in Nederland voorkomen, analyseert veranderingen en rapporteert hierover aan VWS, internationale organisaties, maar ook aan professionals en het publiek. Onderzocht wordt hoe ziekteverwekkers zich onder de Nederlandse bevolking verspreiden en wat de karakteristieken van deze ziekteverwekkers zijn in termen van bijvoorbeeld virulentie en resistentie. Het RIVM zorgt daarnaast voor heldere, betrouwbare en goed bereikbare informatie voor publiek en professionals over (de preventie en bestrijding van) infectieziekten. Ter ondersteuning van GGD'en, laboratoria en andere professionals in de zorg beschikt het RIVM over gespecialiseerde laboratoria die diagnostiek en typering verrichten op (zeldzame) infectieziekten, de nationale referentiefunctie vervullen en onderzoek verrichten naar de bescherming tegen ziekteverwekkers door vaccinatie of natuurlijke immuniteit.

Datum
19 augustus 2015
Ons kenmerk
246/2015 DG AvdZ/tdb

Onderwerpen die in 2016 extra aandacht krijgen zijn onder meer antibioticaresistentie, vaccinaties, zoönosen en ondersteuning van Caraïbisch Nederland:

- In juni dit jaar presenteerde het Kabinet haar plan voor de integrale aanpak van antibioticaresistentie. Het RIVM levert een belangrijke bijdrage aan de uitvoering van dat plan, onder meer door het inzicht te verbeteren in de Nederlandse situatie, onderzoek te verrichten naar de rol van het milieu in de verspreiding van resistente bacteriën naar de mens en door te onderzoeken hoe zorginstellingen op regionaal niveau beter kunnen samenwerken om verspreiding van resistente bacteriën tegen te gaan.
- In juni 2014 is de Kamer op de hoogte gesteld van de invoering van een nieuw vaccinatiezorgmodel waarin alle vaccins, ook wanneer zij niet worden opgenomen in het RVP, de weg naar de burger kunnen vinden. In dit kader gaat het RIVM zorgen voor de informatievoorziening over vaccins die beschikbaar zijn buiten het RVP en voor richtlijnen voor de toepassing daarvan. Ook worden er voorbereidingen getroffen voor de nieuwe situatie die met ingang van 2018 zal ontstaan, wanneer de uitvoering van het RVP onder de verantwoordelijkheid van gemeenten wordt gebracht. In 2016 zal voor de derde keer een onderzoek van start gaan, waarin gekeken wordt naar de ontwikkelingen in de immunestatus van de bevolking voor de ziekten waartegen gevaccineerd wordt in het RVP. Tot slot wordt er gewerkt aan de vervanging van het registratiesysteem (Praeventis) dat de uitvoering van het RVP, vaccinaties bij uitbraken, de hielprikscreening en de zwangerenscreening ondersteunt.
- Voor wat betreft zoönosen (infectieziekten die overgaan van dier op mens) is er specifiek aandacht voor de ziekte van Lyme. Het RIVM spant zich in voor beter inzicht in de ziekte van Lyme, voor verbetering van de diagnostiek en faciliteert het netwerk van medische professionals voor wat betreft kennisuitwisseling en afstemming van behandelbeleid.
- Tot slot zal het RIVM in 2016 de drie Caraïbische landen helpen om de capaciteit op peil te krijgen voor een snelle en adequate reactie bij het uitbreken van infectieziekten, zodat het Koninkrijk der Nederlanden als geheel zal voldoen aan de eisen

die de Internationale Gezondheidsregeling (IHR) van de Wereldgezondheidsorganisatie hieraan stelt.

Datum
19 augustus 2015
Ons kenmerk
246/2015 DG AvdZ/tdb

Gezondheid en Milieu

Het RIVM heeft zowel onder normale omstandigheden als tijdens incidenten en rampen een taak binnen het werkveld Gezondheid en Milieu. Zoals in de inleiding beschreven, beschrijf ik in deze brief alleen de taken die het RIVM voor opdrachtgever VWS uitvoert en niet de taken die het RIVM op dit gebied doet in opdracht van bijvoorbeeld I&M. Bij incidenten en rampen is het belangrijk om snel een gecoördineerd advies te kunnen leveren aan de regio of aan VWS over de gezondheidseffecten van vrijgekomen gevaarlijke stoffen en over eventueel in te zetten nazorg.

Het onderzoek met risicovolle ziekteverwekkers is belangrijk voor de geneeskunde, wetenschap en maatschappij. Bureau Biosecurity van het RIVM is het nationaal kennispunt voor de overheid en voor organisaties waar met risicovolle ziekteverwekkers wordt gewerkt. Daarnaast brengt het RIVM periodiek een biosecurity signalering uit voor VWS waarin de belangrijkste ontwikkelingen en risico's zijn beschreven.

Ook buiten incidenten om ondersteunt het RIVM de regio (GGD en GHOR) en VWS op het gebied van medische milieukunde, psychosociale hulpverlening en gezondheidsonderzoek na incidenten en rampen. Het RIVM draagt bij aan de voorbereiding van regio's op incidenten en rampen, door het opstellen van richtlijnen, factsheets of door bij dragen aan Opleiding, Training en Oefenactiviteiten.

Onderwerpen die in 2016 extra aandacht krijgen zijn:

- Het verbeteren van de infrastructuur nazorg na rampen en incidenten.
- Crisisbeheersing publieke gezondheid waaronder het versterken van de positie van de Gezondheidskundig Adviseur Gevaarlijke Stoffen.

Eerste beeld bedrijfsvoering RIVM 2016

Er zal in 2016 worden voortgeborduurd op de geformuleerde resultaten voor 2015 en op de in 2012 ingezette meerjarenstrategie RIVM2020. Het realiseren van zwarte cijfers is een van de resultaten waarbij specifiek aandacht zal zijn voor het terugdringen van de kosten. Uiteraard zal het RIVM zich houden aan de Rijkskaders. Het RIVM voorziet hier geen spanning. Het RIVM voorziet alleen dat eventuele incidentele opdrachten (zoals bijvoorbeeld rond antibioticaresistentie en het ebola virus in 2015) en het verder inrichten van de Shared Service Organisatie druk kunnen opleveren om te voldoen aan de externe inhuur norm. Het RIVM houdt u als Eigenaar hierover op de hoogte tijdens periodieke overleggen die wij hebben. Het CIO office RIVM, dat in 2015 is opgericht, zal grote(re) of risicovolle I- en ICT-programma's in nauw overleg met de CIO VWS oppakken.

Daarnaast zal in 2016 specifieke aandacht zijn voor:

- Voorbereiden nieuwbouw op het Utrecht Science Park. Ultimo 2018 zal het RIVM verhuizen naar het Utrecht Science Park omdat dit goedkoper is dan renovatie en het de complexiteit van beveiligingsissues aanzienlijk reduceert. Onderdeel van de

voorbereiding op de nieuwbouw is de digitalisering van de laboratoriumomgeving en de verdere vormgeving van het Nieuwe Werken in een laboratoriumomgeving.

- Evalueren van de invoering van de nieuwe organisatie inrichting in 2012 waarbij naast een management en advies lijn ook een expertlijn is ingevoerd (junior onderzoeker, medior- en senior onderzoeker, top expert en Chief Science Officer (CSO)). Deze nieuwe inrichting heeft onder meer geleid tot een meer integrale managementrol voor afdelingshoofden en een steviger verankering van de kennisbasis binnen het RIVM.
- Uitbreiden van de dienstverlening van SSC Campus, het samenwerkingsverband tussen RIVM en KNMI op ICT gebied dat met name is gericht op onderzoek- en kennisinstellingen binnen de Rijksoverheid. In 2015 wordt gekeken of SSC Campus verder uitgebreid kan worden richting SCP, CPB, PBL en CBG, waarmee het interdepartementale karakter van de shared service organisatie verder tot uitdrukking komt.

Datum
19 augustus 2015

Ons kenmerk
246/2015 DG AvdZ/tdb

Tot slot

Zoals afgesproken in de Raamovereenkomst Rijksopdrachtgevers-RIVM ontvangen de coördinerend opdrachtgevers op 1 november 2015 onze aanbiedingsbrief met de offertes per programma voor 2016. In tegenstelling tot de datum die u in uw brief van 3 juli j.l. noemt, ontvangt u op 1 december 2015, zoals afgesproken in de Managementafspraken, het jaarplan RIVM 2016.

Ik verwacht u met deze brief een voldoende eerste beeld geschetst te hebben van de conceptplannen van het RIVM, waarmee u de Tweede Kamer kunt informeren conform uw toezegging van 14 april j.l.

Hoogachtend,

Andre van der Zandé